

oprac. Katarzyna Wajda

PICOS 2012 – „oczko", czyli 21 wyprawa Speleoclubu Wrocław w masyw zachodni Picos de Europa
Marek Stahoo Jędrzejczak

Za nami kolejna, polsko – hiszpańska, przynajmniej z nazwy, wyprawa Speleoclubu Wrocław i S.E.S. C.E.V. (SECCIÓN DE EXPLORACIONES SUBTERRÁNEAS CENTRO EXCURSIONISTA DE VALENCIA) z Walencji. Trzeba przyznać, że współpraca układa się z roku na rok coraz lepiej. Każda ze stron ma swoje ściśle określone zadania i udział w wyprawie. W tym roku po stronie polskiej były moce przerobowe, czyli ludzie i sprzęt, a po stronie hiszpańskiej... teren działania. Tak zorganizowana współpraca, ze względu na praktycznie zerowe możliwości konfliktu, może przetrwać lata. Mamy nadzieję, że tak będzie...

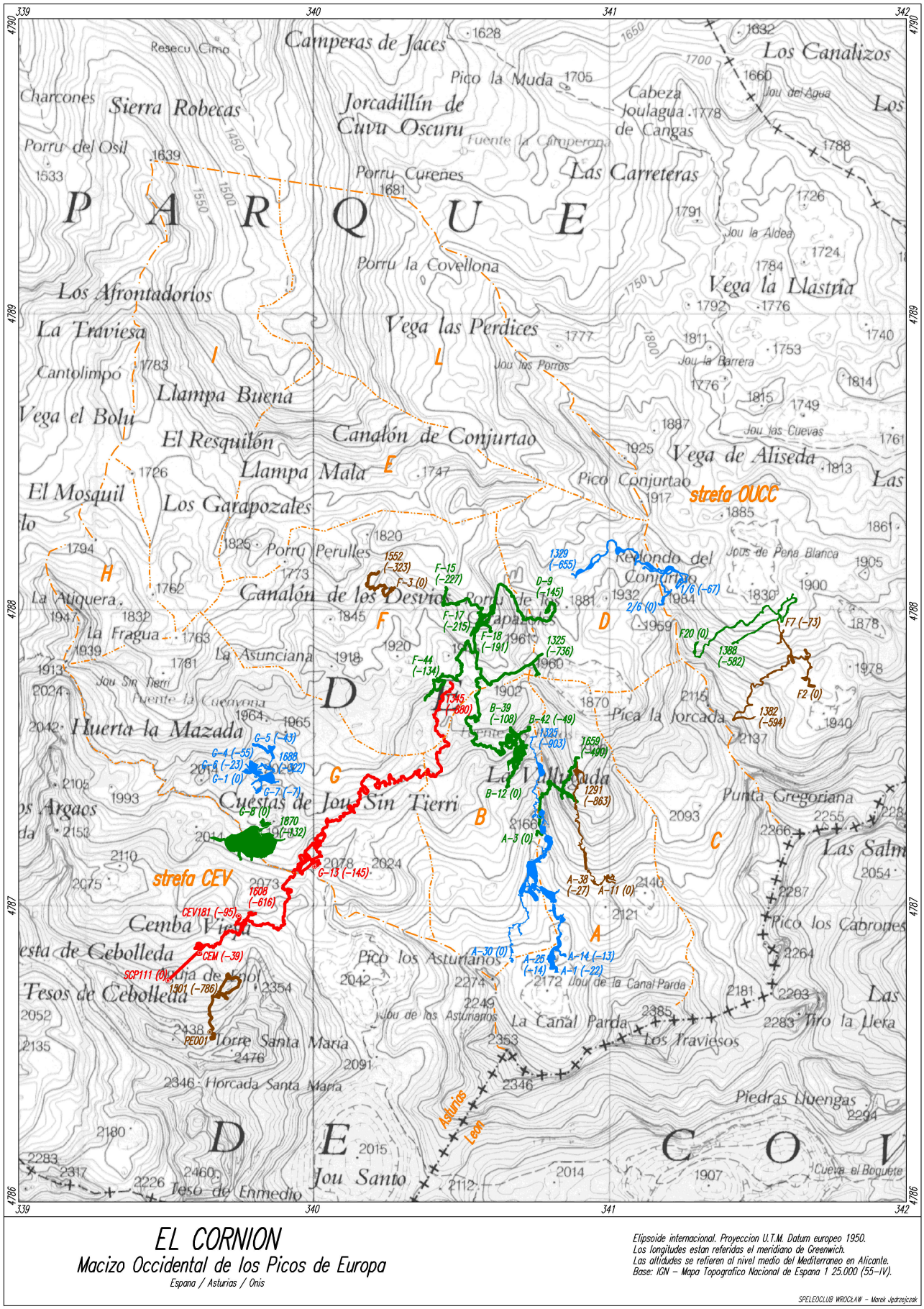
Plan maksimum został określony już na zakończenie wyprawy zeszłorocznej, o czym można przeczytać na stronie PZA: http://www.pza.org.pl/news.acs?id=978302

Przypomnijmy, że planowaliśmy realizację 5 celów głównych:
1. Połączenie Sistema Pozu de la Aguja de Enol - Pozu los Barrastrosas (CEV181/G-13) z Sistema Cembavieya (CEM/SCP111).
2. Prace dokumentacyjne w Sistema Cembavieya (CEM/SCP111) od otworu Sima Parodia (SCP111) do połączenia z Sima Cembavieya (CEM).
3. Próba połączenia Pozu del Torre Santa Maria (PE001) z ewentualnie nowopowstałym Sistema Sima Parodia - Sima Cembavieya - Pozu de la Aguja de Enol - Pozu los Barrastrosas (SCP111/CEM/CEV181/G-13).
4. Próba znalezienia wyższych otworów jaskini Pozu del Torre Santa Maria (PE001).
5. Badanie kierunku odpływu wód z końcowego meandra Sistema Pozu de la Aguja de Enol - Pozu los Barrastrosas (CEV181/G-13), czyli tzw. barwienie.

Ile z planu maksimum udało się zrealizować? Okazuje się, że całkiem sporo a to, czego osiągnąć się nie udało, wcale nie jest porażką...

Przede wszystkim udało się „postawić kropkę" nad przysłowiowym „i", czyli połączyć Sistema Pozu de la Aguja de Enol - Pozu los Barrastrosas (CEV181/G-13) z Sistema Cembavieya (CEM/SCP111). Połączenie było już oczekiwane na poprzedniej wyprawie. Chociaż nie było łatwo, to można by rzec, że ekipy szły „jak po swoje". Działając od Pozu de la Aguja de Enol (CEV181), już drugiej "szychcie" udało się osiągnąć zamierzony cel i dokonać połączenia. Co ciekawe, wydaje się, że współcześnie, wody z obu systemów nie mają wspólnego biegu i każdy z nich ma własny syfon. Nie wyklucza to oczywiście połączenia w strefie saturacji, w tamtejszych warunkach raczej niedostępnej dla człowieka. Jako, że syfon w Sima Cembavieya (CEM) jest położony znacznie wyżej nie można też wykluczyć, że woda z niego przepływa do położonego niżej meandra prowadzącego w stronę syfonu Sistema Pozu de la Aguja de Enol - Pozu los Barrastrosas (CEV181/G-13). Jest to teoretycznie możliwe aczkolwiek nawet „na oko" ilość wody nie specjalnie się bilansuje. Oczywiście można ten przepływ potwierdzić barwieniem, ale na rok przyszły mamy już inny cel do tego typu eksperymentów a dwóch barwień przeprowadzić się nie da.

Przed nami weryfikacja pochodzących z różnych okresów danych pomiarowych, co w niemałym już, czterootworowym systemie wymaga trochę czasu a przede wszystkim skrupulatności i cierpliwości. Na dzień dzisiejszy można powiedzieć, że osiągnięta deniwelacja nowego systemu zawiera się pomiędzy 880 a 900 m, co stawia go w czołówce najgłębszych jaskiń w rejonie naszego działania. Rozciągłość systemu to ok. 1,4 km, długość pomierzonych ciągów głównych to ok. 5,6 km, do czego należy dodać przynajmniej 450 m ciągu głównego w Sima Parodia (SCP111).

EL CORNION

Macizo Occidental de los Picos de Europa

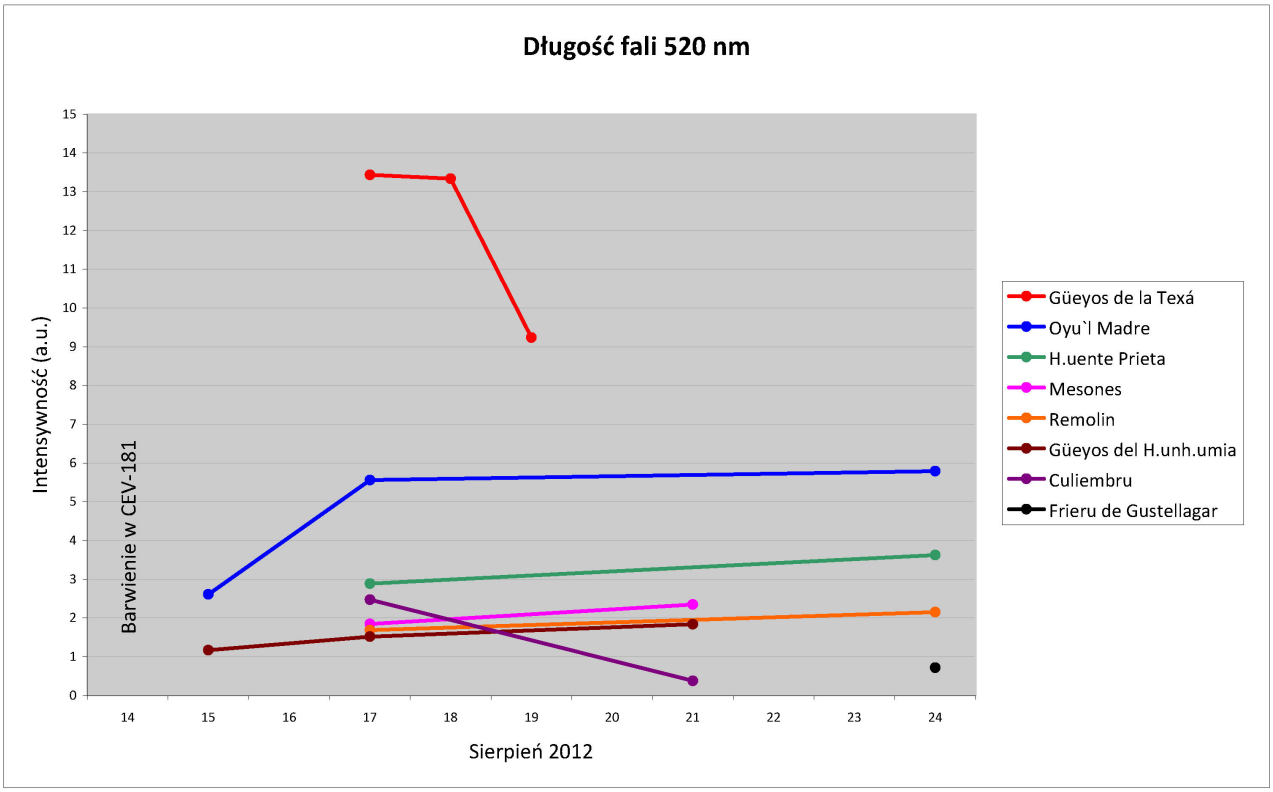
España / Asturias / Onis

Elipsoide internacional. Proyeccion U.T.M. Datum europeo 1950.
Los longitudes estan referidas el meridiano de Greenwich.
Las altitudes se refieren al nivel medio del Mediterraneo en Alicante.
Base: IGN – Mapa Topografico Nacional de Espana 1 25.000 (55–IV).

SPELEOCLUB WROCŁAW – Marek Jędrzejczak

Mapa rejonu działania - oprac. Marek Jędrzejczak

W tym roku po raz kolejny wróciliśmy do barwień, które w tym rejonie nie są prostym eksperymentem. Dzięki znajomościom nawiązanym przy całkiem innej okazji, co dowodzi, że życiem jednak rządzi przypadek, mieliśmy duże wsparcie na miejscu. W przeprowadzeniu tegorocznego barwienia niemały wkład i pomoc okazał nam Daniel Ballesteros. Daniel, prywatnie grotołaz, członek Grupo Espeleológico Polifemo z Oviedo i GES Montañeiros Celtas, zawodowo jest geomorfologiem na Uniwersytecie w Oviedo i współpraca z nami jest również wkładem w jego karierę zawodową. Dzięki jego pomocy i ludzi z nim współpracujących detektory zostały wyłożone i były na bieżąco "serwisowane" w większości otaczających nas miejsc potencjalnego wypływu (nawet w tych mało prawdopodobnych): Oyu`l Madre, Culiembru, Güeyos de la Texá, Güeyos del H.unh.umia, Caín, H.uente Prieta, Frieru de Gustellagar.
Zgodnie z harmonogramem, barwienia dokonaliśmy 14 sierpnia w Sistema Pozu de la Aguja de Enol - Pozu los Barrastrosas (CEV181/G-13). 2 kg fluoresceiny zostało zainiekowane w środkowym biegu końcowego meandra biegnącego w stronę syfonu, po większych już prożkach, aby uniknąć niekontrolowanego rozcieńczenia roztworu. Samej iniekcji towarzyszyły pomiary wielkości przepływu, temperatury wody (niewiele ponad 2ºC), pH (ponad 9), przewodności elektrycznej oraz TDS (wszystkich substancji organicznych i nieorganicznych obecnych w roztworze wody).
W ostatnich dniach sierpnia próbki z poszczególnych detektorów zostały przygotowane do badania na fluorometrze na Uniwersytecie w Oviedo, które miało miejsce 5 września. Wyniki badań wymagają jeszcze opracowania i szczegółowych analiz, ale na ich podstawie można już potwierdzić obecność fluoresceiny w Güeyos de la Texá, co zaskoczeniem dużym nie było a raczej potwierdzeniem pewnych założeń.

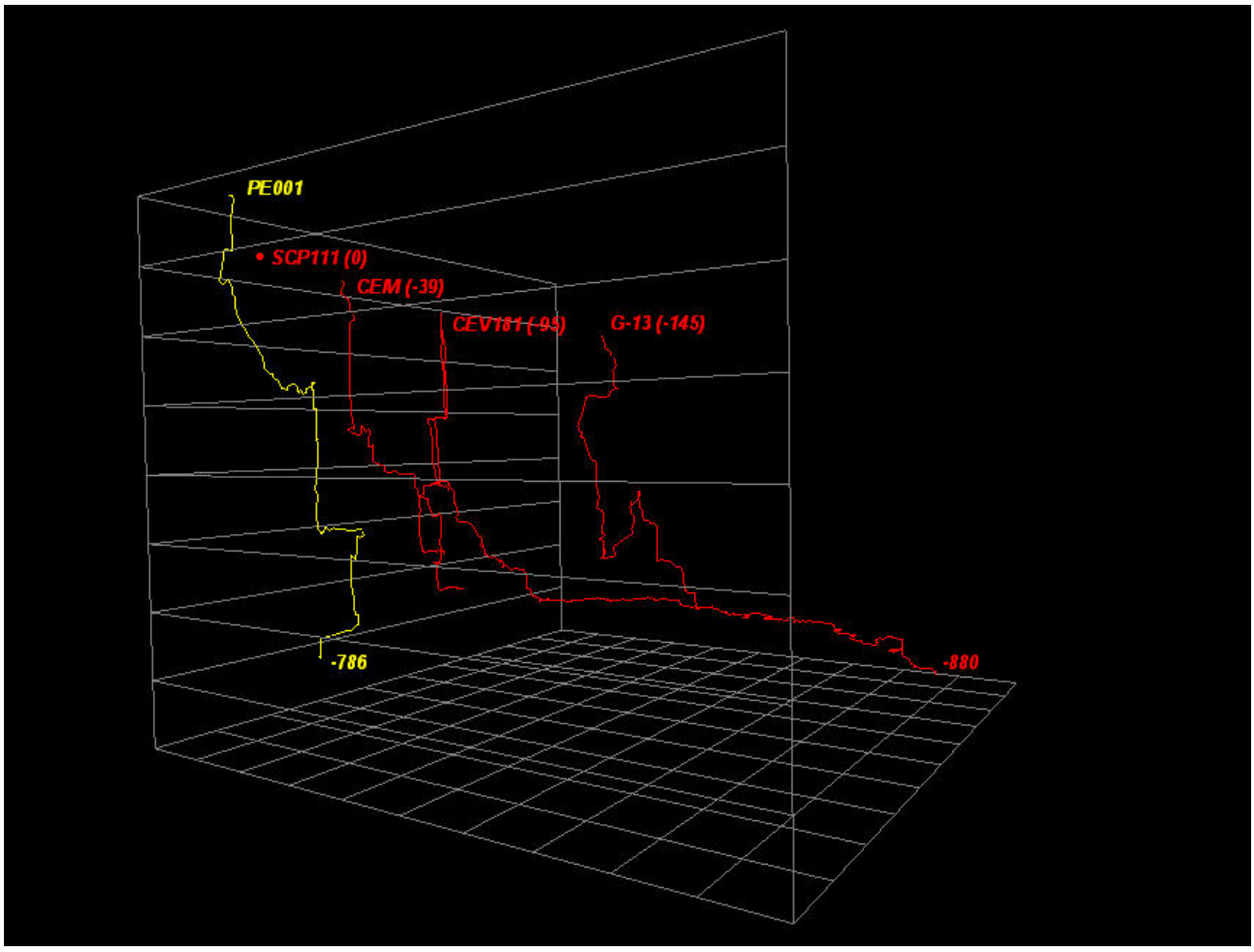
Wyniki badania próbek na spektrofluorometrze Cary Eclipse z barwienia w CEV181 - oprac. Daniel Ballesteros, Marek Jędrzejczak

Niestety nie udało się zrealizować celu związanego z dokumentacją Sima Parodia (SCP111) do połączenia z Sima Cembavieya (CEM). Powody są prozaiczne. Ze względu na oczekiwane połączenia, od początku wyprawy zaporęczowane były dwie duże jaskinie: Pozu de la Aguja de Enol (CEV181) oraz Sima Cembavieya (CEM). Zlikwidowano zaraz po wyeksplorowaniu i udokumentowaniu oporęczowanie ich połączenia i cały sprzęt został zaangażowany w eksplorację Pozu del Torre Santa Maria (PE001). Można szacować, że w tych trzech obiektach zostało zaangażowane ok. 3 km lin i na bazie, na dalszą działalność, pozostało już go niewiele. To właśnie braki sprzętowe były powodem, dla których zdjęto oporęczowanie z częściowo przygotowywanej do prac dokumentacyjnych Sima Parodia (SCP111). Na dokumentację całego systemu pozostanie więc nam poczekać jeszcze rok...

Pozostałe siły i zasoby wyprawy koncentrowały się wokół jaskini Pozu del Torre Santa Maria (PE001), gdzie liczyliśmy na „szybkie rozwiązanie”, czyli na głębokości ok. –600 połączenie z Sima Cembavieya (CEM). Gdyby ten zamiar się powiódł to mielibyśmy piąty, najwyższy, otwór Sistema Sima Parodia - Sima

Cembavieya - Pozu de la Aguja de Enol - Pozu los Barrastrosas (SCP111/CEM/CEV181/G-13), którego deniwelacja wzrosła by wtedy do ok. 940-960 m.

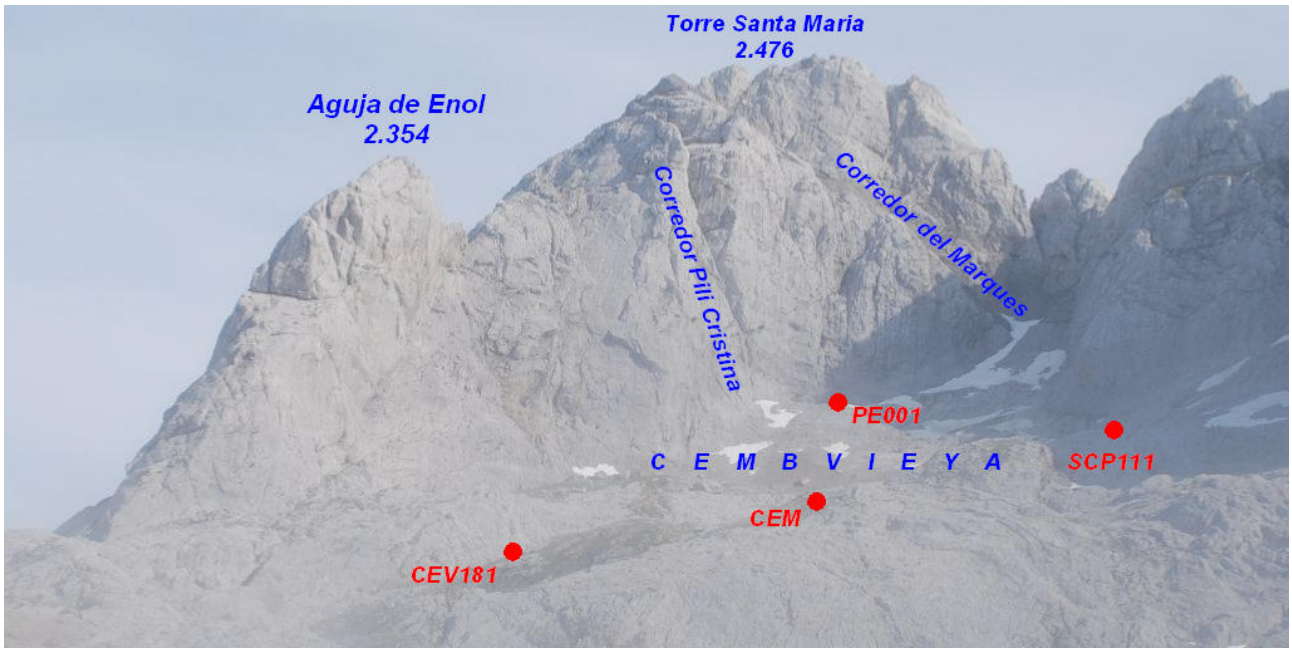
PE001 została jak na razie poznana do głębokości ok. –786 m i „puszcza" dalej. Jest to przyzwoity wynik zważywszy na fakt, że eksplorację tej jaskini rozpoczęliśmy w połowie zeszłorocznej wyprawy. Zamiast przybrać oczekiwany przez nas bardziej horyzontalny charakter i dążyć do połączenia z Sima Cembavieya (CEM) ciągami studni jaskinia szybko zdobywa głębokość. Obecnie poznane dno jest już poniżej syfonu w Sistema Cembavieya (CEM/SCP111) i samo połączenie jest coraz mniej realne. Niemniej jednak obecna sytuacja jest dużo bardziej interesująca i mogąca mieć dużo większe konsekwencje dla przyszłych działań eksploracyjnych, tym bardziej, że jaskinia „zmieniła kierunek" i „nieśmiało wykazuje" skłonności do innego, od zakładanego przez nas, przebiegu.
Wyobraźnię na pewno pobudza fakt, że po drugiej, południowej stronie Torre Santa Maria mamy biegnące ze wschodu na zachód, w poprzek całego masywu, ogromne pęknięcie pochodzące z orogenezy alpejskiej, jedno z tych, które nadały Picos charakterystyczny krajobraz gór zrębowych. Dotychczas działaliśmy w górotworze z tektoniką pochodzącą z orogenezy waryscyjskiej, nieznacznie zmodyfikowanej orogenezą alpejską i czwartorzędowym zlodowaceniem i „przesiadka" w dużo młodsze i o większym zasięgu struktury może być bardzo interesujące.

Pozu del Torre Santa Maria (PE001) oraz Sistema Cembavieya (SCP111/CEM/CEV181/G-13) – oprac. Marek Jędrzejczak

Wysoko położony, u stóp północnej ściany Torre Santa Maria, otwór (PE001) zachęcał do poszukiwania jeszcze wyższych partii jaskini Pozu del Torre Santa Maria. Dodatkowym motywem do podjęcia działań w tym kierunku, była obecność śniegu w studni Gwiezdny Pył „wchodzącej" już pod ścianę oraz... znaleziony na nim ekspres (północna ściana Torre Santa Maria jest częstym celem zimowych wspinaczek). Zjazdami rozpoznano w zasadzie wszystkie potencjalne miejsca w ścianie od szczeliny Corredor Pili Cristina (na wschodzie) po ogromny zachód Corredor del Marques (na zachodzie). Szereg akcji nie przyniósł jednak oczekiwanych rezultatów w związku z czym poszukiwanie wyższych partii przeniesiono do wnętrza jaskini.
Patrząc na otwór PE001 trudno nie odnieść wrażenia, że rządzący światem przypadek, dał nam możliwość wejścia do jaskini „rozrywając", poprzez erozję północnej ściany Torre Santa Maria, istniejący w niej meander. Ledwie kilkadziesiąt metrów dostępu do jaskini meandrem wychodzącym spod ściany i nieco dalej, po kilku zakrętach meandrującego przebiegu, niknącym w piargu u jej podnóża. Idąc w górę tego

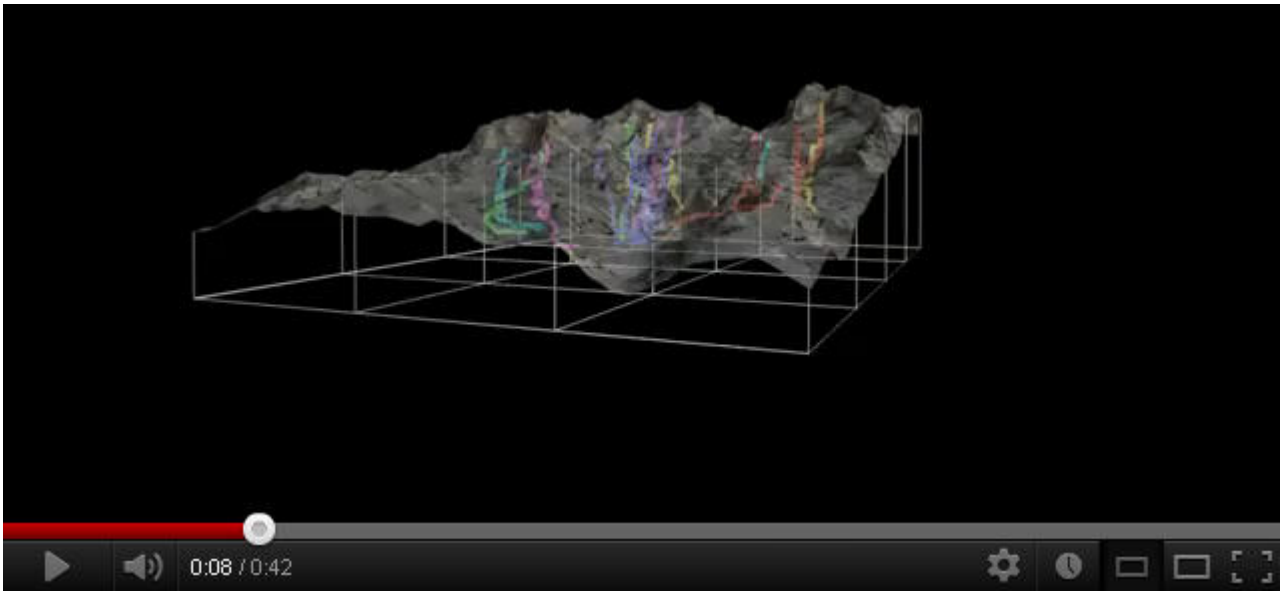
meandra, dającego początek pierwszym studniom jaskini PE001, okazało się, że rozwinął się on pod warstwą budującą imponujący blok szczytowy Torre Santa Maria. Posuwając się pod stropem udało się przejść poza Studnię Pod Wantą i tym samym osiągnąć miejsce najdalej wysunięte na południe, czyli w głąb Torre Santa Maria. Należy zwrócić uwagę, że blok szczytowy jest tutaj stosunkowo wąski i do przeciwległej ściany zostało w najwęższym miejscu tylko 60 m w poziomie. Czy uda się przedostać pod nim na południową ścianę Torre Santa Maria? Na to pytanie niestety odpowiedzi będziemy szukać za rok. Do wykonania jest wymagająca pewnych nakładów pracy „hakówa" 150 m nad dnem Studni Pod Wantą, na którą w tym roku czasu już zabrakło. Perspektywa interesująca, aczkolwiek na znaczy przyrost deniwelacji liczyć raczej nie należy.

Północna ściana Torre Santa Maria – fot. Marcin Krajewski, oprac. Marek Jędrzejczak

Zakończenie każdej wyprawy rodzi pytanie: co dalej? Co za rok? Już któryś rok z rzędu nie mamy z tym wątpliwości. Cele narzucają się same:

1. Kontynuacja eksploracji najniższych obecnie znanych partii Pozu del Torre Santa Maria (PE001).
2. W tej samej jaskini kontynuacja eksploracji górnych partii pod blokiem szczytowym Torre Santa Maria.
3. Badanie kierunku odpływu wód z Pozu del Torre Santa Maria (PE001), czyli tzw. barwienie.
4. Zaległe prace dokumentacyjne w Sistema Cembavieya (CEM/SCP111) od otworu Sima Parodia (SCP111) do połączenia z Sima Cembavieya (CEM).

link: http://www.youtube.com/watch?v=DKSd7pVV_AM&feature=youtu.be - oprac. Marek Jędrzejczak

NAJGŁĘBSZE JASKINIE POŁĄCZONYCH STREF
SPELEOCLUBU WROCŁAW ORAZ SECCIÓN DE EXPLORACIONES SUBTERRÁNEAS CENTRO EXCURSIONISTA DE VALENCIA
W MASYWIE ZACHODNIM PICOS DE EUROPA

	Nazwa	Symbol otworu	Głęb. [m]	Długość [m]	Rozc. poz. [m]	Rok, klub, rezultat
1	Sistema del Hou de la Canal Parda (Pozu del Picu de los Asturianos - Sima de la Torre del Alba o de los Organos)	A-30 (0) A-14 (-13) A-25 (-14) A-1 (-22)	-903	4 401 + ok. 450	760	1974, SCOF, -330 w A-1 1975, SCOF, -416 w A-1 **1988, SG, -100 w A-30** **1989, SG, -265 w A-30** **1991, SCW, -552 w A-30** **1994, SCW, -726 w A-30** **1995, SCW, na -429 w A-1 połączenie z A-30 (-726)** **1996, SCW, -903**
2	Sistema Cemba Vieja (Sima Parodia - Sima Cemba Vieja - Pozu de la Aguja de Enol - Pozu les Barrastoses)	SCP111 (0) CEM (-39) CEV181 (-95) G-13 (-145)	-880	5 644 + ok. 450	1 390	1974, GMT, -75 w CEM 1977, SEII i GEP, -280 w CEM 1979, SEII, -315 w CEM 1981, SEII, -510 w CEM 1982, SEII i LUSS, -577 w CEM 1984, SCP, ok. -250 w SCP111 1985, SCP, ok. –330 w SCP111 i połączenie z CEM **1989, SGKWW, -429 w G-13** CEV, -30 w CEV181 1990, CEV, -207 w CEV181 2006, CEV, -499 w CEV 181 **2008, SCW i CEV, -574 w CEV181** **2009, SCW i CEV, –690 w CEV 181** **SCW, –459 w G-13** **2010, SCW, na -548 w G-13 połączenie z CEV181** **SCW i CEV, -784** **2012, SCW, na -482 w CEV181 połączenie z CEM (-880)**
3	Pozu del Porru la Capilla	A-11 (0) A-38 (-27)	-863	1 754	440	**1984, SG, -180** **1986, STJC, -400** **1987, SG, -863** **2003, SCW, na -123 w A-38 połączenie z A-11 (-863)**
4	Pozu del Torre Santa Maria	PE001	-786	1 437	230	**2009, SCW, 0** **2011, SCW, -324** **2012, SCW, -786**
4	Sistema del Canalon de los Desvios	B-12 (0) B-42 (-43) B-39 (-104) F-44 (-134) D-9 (-148) F-18 (-202) F-17 (-226) F-15 (-239)	-736	6 610 + ok. 50	706	**1994, SCW, -501 w F-18/F-17** **1995, SCW, na –446 w F-15 połączenie z F-18/F-17 (-501)** **1998, SCW, -542 w F-18/F-17/F-15** **2001, SCW, -404 w B-12** **2002, SCW, na –710 w B-12 połączenie z F-18/F-17/F-15 (-736)** **SCW, -324 w D-9** **2003, SCW, na –491 w D-9 połączenie z F-18/F-17 (-736)** **2005, SCW, na –257 w B-39 połączenie z B-12 (-736)** **SCW, na –320 w B-42 połączenie z B-12 (-736)** **2006, SCW, na –582 w F-44 połączenie F-18/F-17/F-15/D-9 (-736)**
6	Pozu del Porru de los Garapozales	A-3	-490	1 250	298	1975 ?, SCOF ?, -60 ? **1998, SCW, -432** **2003, SCW, -457** **2004, SCW, -490**
8	Pozu los Desvios	F-3 F-3B (-3)	-323	702	97	1973, pasterz, -100 1975, SCOF, -280 **1980, SG, -323** **2000, SCW, na ok. –60 w F-3B połączenie z F-3 (-323)**
9	Red de les Barrastroses	G-1 (0) G-7 (-7) G-4 (-55) G-5 (-43)	-322	?	145	1972, SCOF, -215 w G-7 1973, SCOF, -315 w G-7, SCOF, na –130 w G-4 połączenie z G-7 (-315) 1975, SCOF, na –140 w G-5 połączenie z G-4/G-7 (-315) **1998, SCW, na ok. –50 połączenie G-1 z G-4/G-7/G-5 (-322)**
10	bez nazwy	SCP 134	-240	?	42	1984, SCP, -38 1985, SCP, -157 **1986, SCP i KKS, -240**
11	Sima Profunda	Prof.	-204	?	?	**1979, SG, -188** **1980, SG, -204**

KKS Katowicki Klub Speleologiczny
SCW Speleoclub Wrocław
SG Speleoklub Gliwice
SGKWW Sekcja Grotołazów Klubu Wysokogórskiego Wrocław
STJC Sekcja Taternictwa Jaskiniowego Częstochowa

CEV Sección de Exploraciones Subterráneas de Centro Excursionista de Valencia, Hiszpania
GEP Grupo Espeleologia Polifemo, Oviedo, Hiszpania
GMT Grupo de Montana Torreblanca, Oviedo, Hiszpania
LUSS Lancaster University Speleological Society, Lancaster, Anglia
SEII Seccion de Espeleologia Ingenieros Industriales, Madrid, Hiszpania
SCOF Speleo Club Orsay Faculte, Orsay, Francja
SCP Espeleo - Club de la Universidad Politecnica de Valencia, Hiszpania

Dziękujemy wszystkim, którzy wsparli nasze działania:

Patronom Honorowym
Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego, Panu **Rafałowi Jurkowlańcowi**
Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Dolnośląskiego, Panu **Jerzemu Pokojowi**

Patronom Medialnym
Magazynowi informacyjnemu Polskiego Związku Alpinizmu, kwartalnikowi „**TATERNIK**”
Ogólnopolskiemu kwartalnikowi jaskiniowemu „**JASKINIE**”
Portalowi górskiego magazynu sportowego „**GÓRYonline.com**”
Telewizji Studenckiej „**STyk**”

oraz **Sponsorom**
Yappco Ltd. – apps for Macs
Hi Mountain – producentowi odzieży i sprzętu outdoor

oprac. Katarzyna Wajda

Za wiarę w sens tego co robimy dziękują:
Kierownik wyprawy Adam Leksowski (Speleoclub Wrocław) oraz uczestnicy: Marcin „Szuflada” Krajewski (AKG AGH Kraków), Robert „Łysy” Sawicz (Speloklub Bobry Żagań), Agnieszka Bielawny, Agnieszka Majewska, Magda Sikora, Małgorzata Wojtaczka, Zbigniew Grzela, Marek „Stahoo” Jędrzejczak, Krzysztof Kubis, Paweł „Koń” Michalski, Arkadiusz „Tofik” Młynarczyk, Tomasz Utkowski, Maciej Wajda, Jacek „Fredi” Wieprow, Robert „Kalosz” Zaremba, (wszyscy Speloclub Wrocław) oraz Alina Klaub-Grzela (bez przynależności klubowej).

Marek Stahoo Jędrzejczak